

Shrnutí

Udržitelný rozvoj je základním a zastřešujícím cílem Evropské unie, který má trvale zvyšovat kvalitu života a dobré životní podmínky současných a budoucích generací, a to spojením hospodářského rozvoje, ochrany životního prostředí a sociální spravedlnosti.

Strategie EU pro udržitelný rozvoj z roku 2006 (dále jen „strategie EU“) popisuje, jak se EU účinněji vypořádá s výzvou udržitelného rozvoje. Celkový cíl spočívá v dosažení trvalého zvyšování kvality života občanů prostřednictvím udržitelných společenství, která účinně hospodaří a nakládají se zdroji a využívají potenciál hospodářství v oblasti ekologických a sociálních inovací k tomu, aby zajistila prosperitu, ochranu životního prostředí a sociální soudržnost.

Celkovým cílem strategie EU je zlepšit kvalitu života.

Nedílnou součástí strategie EU je měření pokroku, jehož bylo dosaženo na cestě k udržitelnému rozvoji, a úkolem Eurostatu je vyhotovit každé dva roky monitorovací zprávu na základě souboru ukazatelů EU týkajících se udržitelného rozvoje (dále jen „ukazatele EU“). Eurostat dosud zveřejnil tři monitorovací zprávy, a to v letech 2005, 2007 a v 2009. Tato čtvrtá zpráva mapuje pokrok při plnění cílů strategie a řešení hlavních problémů.

Nedílnou součástí strategie je používání ukazatelů k měření pokroku.

Strategie EU stanoví cíle, jež mají Evropskou unii nasměrovat na cestu k udržitelnému rozvoji. S ohledem na tyto cíle podává zpráva kvantitativní hodnocení toho, zda se EU ubírá správným směrem, na základě vývojových tendencí, které odhalily ukazatele strategie EU.

Tato zpráva posuzuje pokrok při dosahování cílů strategie EU.

Je Evropská unie na cestě k udržitelnému rozvoji?

Cílem této zprávy není kategoricky posoudit, zda je EU udržitelná, jelikož politici ani vědci se neshodují v tom, jak by měl tento stav udržitelnosti vypadat nebo jaké by měly být optimální hodnoty u mnoha ukazatelů popsanych v této zprávě. Má spíše posoudit pokrok při dosahování cílů strategie EU, které mají Evropskou unii nasměrovat na cestu, jež byla nepřímou vymezena jako cesta k udržitelnému rozvoji. Samotná zpráva poskytuje relativní posouzení toho, zda se EU s ohledem na tyto cíle ubírá správným směrem. Přitom se zaměřuje spíše na „udržitelný rozvoj“ než na „udržitelnost“¹.

Aby bylo možné posoudit, zda došlo při dosahování udržitelného rozvoje k pokroku, může být zajímavé porovnat výsledky hodnocení vývoje souhrnných ukazatelů, které jsou popsány v této zprávě, s výsledky ve zprávě z roku 2009². Dva faktory však takové porovnání ztěžují. Zaprvé, celý obraz komplikují rušivé účinky hospodářské a finanční krize od roku 2007. Následující oddíl této kapitoly se snaží některé z těchto dopadů popsat. Zadruhé, soubory údajů, cíle a metody hodnocení použité v obou zprávách se v mnoha ohledech liší. Aby byly tyto rozdíly vyrovnány, hodnocení v předchozích zprávách byla přepracována v souladu se soubory údajů a metodami použitými v této zprávě a jsou uvedena v tabulce 1 spolu s původními hodnoceními z roku 2009 a hodnoceními v této zprávě.

¹ Pojem udržitelný rozvoj je třeba odlišovat od pojmu udržitelnost. „Udržitelnost“ je vlastnost systému, díky které je systém udržován v určitém stavu. Pojem udržitelný rozvoj odkazuje na proces, jehož součástí je změna nebo vývoj. Cílem strategie je „dosáhnout trvalého zvyšování kvality života“, a proto se zaměřuje na udržení procesu zlepšování dobrých životních podmínek lidí. Udržitelný rozvoj neusiluje o trvalou rovnováhu, ale je dynamickým pojmem, který uznává změny, jež jsou vlastní lidským společenstvím.

² Eurostat, *Udržitelný rozvoj v Evropské unii: Monitorovací zpráva o strategii EU pro udržitelný rozvoj z roku 2009*, Lucemburk, Úřad pro publikace Evropské unie, 2009.

Tabulka č. 1: Srovnání hodnocení souhrnných ukazatelů v roce 2009 a v tomto vydání³

Oblast strategie EU	Souhrnný ukazatel	Zpráva z roku 2009	Přepřpracované hodnocení z roku 2009	Tato zpráva
Socio-ekonomický vývoj	Reálný HDP na osobu			
Udržitelná spotřeba a výroba	Produktivita zdrojů			
Sociální začlenění	Riziko chudoby nebo sociálního vyloučení			
Demografické změny	Míra zaměstnanosti starších pracovníků			
Veřejné zdraví	Střední délka života a střední délka života prožitá ve zdraví			
Změna klimatu a energie	Emise skleníkových plynů			
	Spotřeba obnovitelných energií			
Udržitelná doprava	Spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP			
Přírodní zdroje	Výskyt běžných druhů ptáků			
	Zachování populací ryb			
Globální partnerství	Oficiální rozvojová pomoc			
Řádná správa věcí veřejných	[Žádný souhrnný ukazatel]	:	:	:

Třebaže pouze u dvou z jedenácti souhrnných ukazatelů jsou výsledky hodnocení v obou zprávách stejné (střední délka života v oblasti „veřejné zdraví“ a index výskytu běžných druhů ptáků v oblasti „přírodní zdroje“), pokud by v roce 2009 byly použity současné soubory údajů, cíle a metodika hodnocení, u sedmi ukazatelů by hodnocení v obou zprávách bylo totožné. Kromě dvou již zmíněných ukazatelů sem patří i dva ukazatele „oddělení křivek“ (tzv. decoupling) (produktivita zdrojů a spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP), riziko chudoby nebo sociálního vyloučení, spotřeba obnovitelných energií a zachování populací ryb.

U zbývajících čtyř ukazatelů tudíž došlo k významným reálným změnám. Situace se stala méně příznivou u dvou z nich: u reálného HDP na osobu a u zaměstnanosti starších pracovníků. Na druhé straně se situace stala příznivější u dvou ukazatelů: u rizika chudoby nebo sociálního vyloučení, u emisí skleníkových plynů a u oficiální rozvojové pomoci. Jak je popsáno v následujícím oddíle, u řady těchto změn sehrála určitou úlohu hospodářská a finanční krize.

Celkově je kvůli výše popsaným okolnostem obtížné posoudit, zda bylo od zveřejnění zprávy z roku 2009 dosaženo pokroku. Nicméně vzhledem k tomu, že téměř polovina souhrnných ukazatelů se vychýlila mírně nepříznivým směrem, nelze dosud vyvodit závěr, že Evropská unie je na cestě k udržitelnému rozvoji.

Dopady světové hospodářské a finanční krize

V důsledku světové hospodářské a finanční krize, která začala na sklonku roku 2007, se EU v průběhu roku 2008 dostala do recese⁴. V polovině roku 2011, v době dokončení této zprávy, vykazovalo hospodářství EU stále pouze pomalý růst. Dopad těchto událostí byl závažný a sahá daleko nad rámec

³ Vysvětlení metody hodnocení a významu symbolů znázorňujících počasí je uvedeno v úvodu.

⁴ Hlubší analýza kritérií krize je k dispozici zde: [European Commission, Economic Crisis in Europe: Causes, Consequences and Responses, European Economy, č. 7, 2009.](#)

hospodářství a dotýká se řady otázek, na něž se vztahují ukazatele popsané v této publikaci. Tento oddíl obsahuje stručné shrnutí zasažených oblastí v období, které začíná rokem 2007 a končí pokud možno rokem 2010. Ačkoli to není v tomto okamžiku jasné, některé důsledky, např. nižší úroveň investic, by mohly mít dlouhodobé a trvalé řetězové účinky, které budou zjevné teprve v pozdějších zprávách.

Potíže s likviditou v bankovním sektoru, které začaly v roce 2007, vedly k omezení úvěrů a poklesu cen aktiv, což přispělo k nižší poptávce spotřebitelů (která se odráží v ukazateli „výdaje domácností“), nárůstu „úspor domácností“, poklesu „investic“ podniků a domácností a k oslabení mezinárodního obchodu (což se odráží v ukazateli „dovoz z rozvojových zemí“) a k poklesu „reálného HDP na osobu“. Úroveň „veřejného dluhu“ drasticky vzrostly. Poklesla „zaměstnanost“, zejména mladých lidí, a muži byli zasaženi tvrději než ženy („zaměstnanost žen“). Zpomalila se tendence rostoucí „míry zaměstnanosti starších pracovníků“. V důsledku hromadění pracovních sil a změnám pracovní doby poklesla „produktivita práce“. Na druhé straně vzrostly „výdaje na výzkum a vývoj“, jelikož řada zemí zvýšila své výdaje ve snaze podpořit hospodářskou obnovu a dlouhodobý růst. V reakci na klesající poptávku rovněž klesla průmyslová výroba, jak je patrné z příkladu „produkce toxických chemických látek“.

Nárůst „nezaměstnanosti“ a „dlouhodobé nezaměstnanosti“ měl sociální dopady. Ačkoli „riziko chudoby“ celkově kleslo, u věkové skupiny od 25 do 49 let vzrostlo a u věkové skupiny od 18 do 24 let mírně vzrostlo. Rovněž vzrostl „stupeň chudoby“ a také počet „sebevražd“, a to zejména u mužů a osob ve středním věku. Rovněž poklesla „hrubá míra čisté migrace“, pravděpodobně v reakci na obtíže při hledání zaměstnání v EU. Pokud jde o boj proti celosvětové chudobě, došlo k poklesu ukazatele „financování pro rozvojové země“, a to spíše v důsledku snížení objemu finančních prostředků od soukromých dárců než od úředních zdrojů nebo nevládních organizací.

Energetická náročnost („konečná spotřeba energie“) klesla souběžně s HDP. Tato nižší spotřeba byla příčinou stabilizace „energetické závislosti“ EU a došlo k prolomení dlouhodobé tendence k rostoucí závislosti. „Emise skleníkových plynů“ a znečišťující „atmosférické emise“, které již byly na poklesu, klesaly dokonce ještě rychleji.

Nákladní doprava klesala rychleji než HDP (což je patrné z ukazatele „objem nákladní dopravy ve vztahu k HDP“). Nicméně pravděpodobně v důsledku pomalejšího poklesu osobní dopravy klesla spotřeba energie v dopravě méně než HDP („spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP“). „Emise skleníkových plynů z dopravy“ klesly a „emise oxidů dusíku (NO_x) z dopravy“ a „emise částic z dopravy“ klesaly rychleji než v předchozích letech. Rovněž klesl „počet osob usmrčených při silničních nehodách“, pravděpodobně kvůli nižším objemům dopravy.

Reakce veřejnosti na krizi a na způsob, jakým byla řešena, se odráží v oslabení „důvěry občanů v orgány EU“ a v „účasti voličů při volbách do národních parlamentů“.

Pokrok při dosahování udržitelného rozvoje v Evropské unii

Z více než 100 ukazatelů uvedených v této zprávě bylo jedenáct označeno za ukazatele souhrnné. Tyto ukazatele mají zprostředkovat celkový obraz o tom, zda EU dosáhla z hlediska cílů stanovených ve strategii EU pokroku při dosahování udržitelného rozvoje. Z hodnocení pokroku od roku 2000 na základě těchto souhrnných ukazatelů je patrné, že tento obraz je spíše smíšený.

Tabulka 2: Hodnocení změn souhrnných ukazatelů (EU-27, od roku 2000)⁵

Oblast strategie	Souhrnný ukazatel	Hodnocení změny v EU-27
Socio-ekonomický vývoj	Reálný HDP na osobu	
Udržitelná spotřeba a výroba	Produktivita zdrojů	
Sociální začlenění	Riziko chudoby nebo sociálního vyloučení (*)	
Demografické změny	Míra zaměstnanosti starších pracovníků	
Veřejné zdraví	Střední délka života a střední délka života prožitého ve zdraví (**)	
Změna klimatu a energie	Emise skleníkových plynů	
	Spotřeba obnovitelných energií (***)	
Udržitelná doprava	Spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP	
Přírodní zdroje	Výskyt běžných druhů ptáků (****)	
	Zachování populací ryb	
Globální partnerství	Oficiální rozvojová pomoc	
Řádná správa věcí veřejných	[Žádný souhrnný ukazatel]	:

(*) Od roku 2005.

(**) Od roku 2002.

(***) Od roku 2006.

(****) Souhrnný údaj pro EU na základě 19 členských států.

Jednoznačně příznivé změny

Za příznivý lze považovat nejnovější vývoj u souhrnného ukazatele oblasti „sociální začlenění“, který naznačuje, že **chudoba nebo sociální vyloučení hrozí** stále menšímu počtu lidí. V letech 2008 až 2009 se počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením snížil přibližně o 2 miliony.

Jako jednoznačně příznivé lze vyhodnotit také změny u dvou souhrnných ukazatelů týkajících se „změny klimatu a energie“. Mezi roky 2000 a 2009 výrazně klesly **emise skleníkových plynů** v EU, a tudíž je pravděpodobné, že budou splněny jak závazky EU-15 v rámci Kjótského protokolu (které uvádějí, že v letech 2008-12 dojde oproti roku 1990 ke snížení o 8 %), tak cíl EU-27, podle něhož mají být do roku 2020 sníženy emise o 20 % oproti úrovním z roku 1990. Kvůli změnám v metodice jsou údaje o druhém souhrnném ukazateli, „**spotřebě obnovitelných energií**“, k dispozici pouze za období od roku 2006 do roku 2008. Pokud však bude možné udržet současné tempo změny, jehož bylo během tohoto krátkého období dosaženo, je pravděpodobné, že EU dosáhne cíle pro rok 2020, podle něhož má podíl obnovitelných energií na hrubé konečné spotřebě energie činit 20 %.

Mírně příznivé změny

Mírně příznivé změny lze pozorovat u souhrnných ukazatelů týkajících se „socio-ekonomického rozvoje“ a „veřejného zdraví“, jakož i u jednoho ze dvou souhrnných ukazatelů týkajících se „přírodních zdrojů“.

V letech 2008 až 2009 se počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením snížil přibližně o dva miliony.

Je pravděpodobné, že u dvou souhrnných ukazatelů týkajících se „změny klimatu a energie“ budou cíle pro rok 2020 splněny.

Mírně příznivé změny u ukazatelů „reálný HDP na osobu, „střední

⁵ Vysvětlení metody hodnocení a významu symbolů znázorňujících počasí je uvedeno v úvodu.

Pokud jde o „socio-ekonomický rozvoj“, souhrnný ukazatel „**reálný HDP na osobu**“ rostl v období mezi roky 2000 a 2010 v průměru o 0,9 % ročně, ačkoli hospodářská krize a následná recese v roce 2009 byly příčinou jeho poklesu těsně k úrovni z roku 2005. V roce 2010 byl růst v EU jakožto celku pomalý a v polovině roku 2011, v době dokončování této zprávy, vykazovalo hospodářství EU stále pouze pomalý růst.

délka života“ a „index běžných druhů ptáků“

Pokud jde o „veřejné zdraví“, údaje o **střední délce života** v EU naznačují, že došlo k určitému pokroku v prodloužení délky života obyvatel EU. Dívka narozená v roce 2008 by se podle očekávání měla dožít v průměru 82,4 let a chlapec 76,4 let.

Z údajů o **výskytu běžných druhů ptáků**, jednoho ze souhrnných ukazatelů v oblasti „přírodních zdrojů“, je zřejmé, že index pro všechny běžné druhy ptáků mírně vzrostl, ačkoli počet ptáků žijících na zemědělské půdě mezi roky 2000 a 2008 nepříznivě klesl.

Mírně nepříznivé změny

Pět z jedenácti souhrnných ukazatelů strategie EU vykazuje mírně nepříznivé změny, jde o ukazatele týkající se „udržitelné spotřeby a výroby“, „demografických změn“, „udržitelné dopravy“ a „globálního partnerství“, jakož i jednoho ze dvou souhrnných ukazatelů v oblasti „přírodních zdrojů“.

Téměř polovina souhrnných ukazatelů vykazuje mírně nepříznivé tendence.

Souhrnný ukazatel „udržitelné spotřeby a výroby“ vykazoval v období let 2000 až 2007 mírně nepříznivou vývojovou tendenci. Ačkoli z nárůstu **produktivity zdrojů** je zřejmé, že EU začala účinněji využívat své zdroje, nadále rostla poptávka po materiálech (a s ní spojená zátěž životního prostředí).

Produktivita zdrojů vzrostla, vzrostla však také spotřeba materiálů.

Pokud jde o „demografické změny“ v EU, nárůst **míry zaměstnanosti starších pracovníků** byl až do roku 2008 na cestě ke splnění cíle dosáhnout úroveň 50 % v roce 2010. Nicméně v důsledku krize růst v letech 2009 a 2010 téměř ustal, což vedlo k tomu, že míra zaměstnanosti dosáhla v roce 2010 přibližně 46 % a cíl splněn nebyl.

EU nedosáhla 50% zaměstnanosti starších pracovníků, což je cíl, který si stanovila pro rok 2010.

Stejně jako v případě „produktivity zdrojů“ v letech 2000 a 2009 mírně klesl i **podíl spotřeby energie v dopravě na jednotku HDP**. Nicméně i přes výrazný propad kvůli krizi v roce 2009 spotřeba energie v dopravě od roku 2000 roste, třebaže pomaleji než hospodářství. Oddělení křivek spotřeby energie v dopravě a hospodářského rozvoje je sotva patrné.

Oddělení křivek spotřeby energie v dopravě a hospodářského růstu je sotva patrné.

Pokud jde o **zachování populací ryb**, tedy jeden ze dvou souhrnných ukazatelů v oblasti „přírodní zdroje“, celkové úlovky ryb mimo rámec bezpečných biologických limitů dosáhly v roce 2009 téměř 24 %. Ačkoli to lze ve srovnání s přibližně 37% podílem v roce 2000 považovat za zlepšení, celkové úlovky ryb stále přesahují udržitelné úrovně využívání.

Úlovky ryb v severovýchodním Atlantiku stále přesahují udržitelné úrovně využívání.

Pokud jde o mezinárodní závazky EU, podíl hrubého národního důchodu (HND), který EU vynaložila na **oficiální rozvojovou pomoc** rozvojovým zemím, zůstal mezi roky 2005 až 2010 téměř beze změn přibližně na úrovni 0,4 % HND. EU tudíž nedosáhla průběžného cíle ve výši 0,56 % v roce 2010, ani není na cestě k dosažení cíle, podle něhož má do roku 2015 vyčlenit na oficiální rozvojovou pomoc 0,7 % HND. Je však třeba poznamenat, že řada dalších ukazatelů v oblasti „globálního partnerství“ vykazuje příznivější tendence.

EU není na cestě ke splnění cíle, podle něhož má do roku 2015 vyčlenit na

*oficiální rozvojovou
pomoc 0,7 % HND.*

Jednoznačně nepříznivé změny

Žádný souhrnný ukazatel nevykazuje jednoznačně nepříznivé změny – což naznačuje, že Evropská unie dosáhla určitého pokroku na cestě k udržitelnému rozvoji. Nicméně při pohledu na dodatečné ukazatele v rámci jednotlivých oblastí strategie EU stále přetrvává řada jednoznačně nepříznivých změn a celkový obraz může být méně pozitivní než dojem, který vzbuzují jednotlivé souhrnné ukazatele.

: Žádný souhrnný ukazatel

Oblast „řádné správy věcí veřejných“ neobsahuje žádný souhrnný ukazatel, jelikož žádný ukazatel není považován za dostatečně spolehlivý a důležitý z hlediska politiky, aby poskytoval ucelený přehled o řádné správě věcí veřejných.

Podrobný přehled hlavních změn

Zatímco souhrnné ukazatele poskytují celkovou představu o pokroku, jehož bylo dosaženo v souvislosti s hlavními výzvami strategie EU, pro získání ucelenějšího a přesnějšího obrazu je zapotřebí posoudit pokrok znázorněný ukazateli v jednotlivých oblastech.

Socio-ekonomický vývoj

Nedávnou světovou hospodářskou a finanční krizí byla ať kladně, či záporně ovlivněna řada dlouhodobých tendencí v oblasti socio-ekonomického rozvoje. V tomto ohledu se tendence v krátkodobém výhledu zhoršily zejména u investic, zaměstnanosti a nezaměstnanosti a také u reálného HDP na osobu a produktivity práce, ačkoli poslední dva ukazatele se opět začaly zlepšovat. Na druhé straně byla zaznamenána zlepšení u výdajů na výzkum a vývoj a energetické náročnosti a krátce u úspor domácností.

Tabulka 3: Hodnocení změn v oblasti socio-ekonomického vývoje (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
		Hospodářský rozvoj
	Investice	Regionální rozdíly v HDP Úspory domácností
		Konkurenceschopnost, inovace a ekologická efektivnost
Reálný HDP na osobu	Produktivita práce	Výdaje na výzkum a vývoj Energetická náročnost
		Zaměstnanost
	Zaměstnanost	Zaměstnanost žen Regionální rozdíly v zaměstnanosti Nezaměstnanost

Souhrnný ukazatel

Mezi roky 2000 a 2010 rostl reálný HDP na osobu v EU jako celku v průměru o 0,9 % ročně, ale tempo růstu v různých částech EU se značně různilo. V období hospodářského rozmachu od roku 2003 do roku 2007 vzrostlo tempo růstu na 2,7 %, přičemž v některých zemích východní Evropy bylo mnohem vyšší. Avšak v důsledku hospodářské krize se růst HDP na osobu v roce 2008 zastavil a v roce 2009 prudce poklesl o -4,6 %. Krizí byly nejtvrději zasaženy nejrychleji rostoucí

*Rychlý
hospodářský růst
v důsledku
finanční krize
ustal.*

členské státy ve východní Evropě. V roce 2010 zažívala EU jako celek a většina členských států pomalý růst, avšak v Irsku, Řecku, Španělsku a Rumunsku byl růst negativní.

*Pomalý růst
v roce 2010*

Hospodářský rozvoj

Mezi roky 2000 a 2009 podíl investic na HDP sledoval hospodářský cyklus (zejména kvůli podnikovým investicím). Po dosažení vrcholné hodnoty 21,7 % v roce 2007 podíl v letech 2008 a 2009 klesl na 19,4 %, především v důsledku omezení podnikových investic v reakci na hospodářskou krizi.

*Investice
vyjádřené jako
podíl HDP zůstaly
poměrně stabilní.*

Regionální rozdíly v HDP v EU klesly v období let 2000 až 2007 z 35,5 % na 32,7 %. Společně se snížením regionálních rozdílů v zaměstnanosti stírání rozdílů naznačuje, že se regiony EU v rostoucí míře sbližují. Rozptyl regionálního HDP v rámci jednotlivých zemí zůstal vysoký, zejména v členských státech východní Evropy, v nichž je rychlý přechod k tržnímu hospodářství příčinou stále více nerovnoměrně rozloženého bohatství.

*Zmenšily se
regionální rozdíly
v hospodářské
činnosti.*

V převážné části období od roku 2000 do roku 2010 úspory domácností jakožto podíl disponibilního příjmu v EU vytrvale klesaly; v roce 2008 nicméně mírně vzrostly a v roce 2009 vzrostly výrazně v reakci na finanční krizi. V roce 2010 úroveň úspor domácností opět poklesla, a to téměř na úroveň z roku 2004. Mezi členskými státy nadále zůstávají značné rozdíly.

*Míra úspor
vzrostla v reakci
na hospodářskou
krizi.*

Inovace, konkurenceschopnost a ekologická efektivnost

Produktivita práce v EU rostla od roku 2000 do roku 2010 v průměru o 1,1 % ročně. Ačkoli několik let rostla až o 1,7 % nebo 1,8 % ročně, což bylo způsobeno především vysokým tempem růstu členských států ve východní Evropě, v roce 2008 začala klesat a v roce 2009 se propadla o 1,2 %. V roce 2010 vzrostla o 1,6 %.

*Produktivita
práce kvůli krizi
klesla.*

Během převážné části období mezi roky 2000 a 2009 zůstal podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP v EU jako celku poměrně ustálený a pohyboval se mezi 1,8 % a 1,9 %. V roce 2008 se výdaje na výzkum a vývoj mírně zlepšily.

*Výdaje na výzkum
a vývoj zaostávají
za vytyčeným
cílem.*

Mezi roky 2000 a 2009 energetická náročnost EU rovnoměrně klesala, v některých letech až o 2,5 %, což vedlo k absolutnímu oddělení křivek hrubé domácí spotřeby energie a růstu HDP.

*Absolutní
oddělení křivek
spotřeby energie a
hospodářského
růstu.*

Zaměstnanost

Zaměstnanost v EU vzrostla z 66,6 % v roce 2000 na 70,4 % v roce 2008, ale do roku 2010 znovu klesla na 68,6 %. Obzvláště zasaženi byli muži, mladí lidé a osoby s nižším vzděláním.

*V dosažení 75%
zaměstnanosti
brání hospodářská
krize.*

V období od roku 2000 do roku 2010 zaměstnanost žen soustavně rostla z 57,3 % na 62,1 %, a tudíž se v tomto ohledu zmírnily nerovnosti mezi muži a ženami. Mezi členskými státy přetrvávají značné rozdíly.

*Mízi rozdíl mezi
muži a ženami
z hlediska
zaměstnanosti
a nezaměstnanosti.*

Regionální rozdíly v míře zaměstnanosti klesly z 13,0 % v roce 2000 na 11,8 % v roce 2009. Zlepšení bylo dosaženo postupným ustálením postavení žen v regionálních ekonomikách.

*Úspěchy v boji
proti
nezaměstnanosti
zmařila
hospodářská krize.*

Nezaměstnanost v EU mezi roky 2000 a 2010 v průměru vzrostla. Ačkoli po hospodářském vzestupu v letech 2003 až 2007 klesla na nízkou úroveň, v důsledku hospodářské krize v roce 2009 vzrostla a v roce 2010 se ustálila na úrovni, která je vyšší než úroveň v roce 2000.

Udržitelná spotřeba a výroba

Změny ve struktuře spotřeby a výroby se od roku 2000 vyznačují určitými vysoce nepříznivými, ale také vysoce příznivými tendencemi. Na jedné straně stále roste spotřeba materiálů a elektřiny, jakož i produkce nebezpečného odpadu (jak z absolutního hlediska, tak na osobu). Na druhé straně klesla konečná spotřeba energie a množství jiných než minerálních odpadů vzniklých v EU a vzrostl podíl recyklovaného nebo kompostovaného odpadu. Kromě toho došlo k výraznému snížení emisí důležitých látek znečišťujících ovzduší a k pokroku v souvislosti se strukturou výroby, pokud jde o ekologický rozměr sociální odpovědnosti podniků a postupy zemědělského hospodaření, které jsou šetrnější k životnímu prostředí.

Tabulka 4: Hodnocení změn v oblasti udržitelné spotřeby a výroby (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
	Využívání zdrojů a odpady	
	 Jiný odpad než minerální (*)	 Domácí spotřeba materiálů Nebezpečný odpad (*) Recyklovaný a kompostovaný komunální odpad Atmosférické emise
	Struktura spotřeby	
 Produktivita zdrojů	 Spotřeba elektřiny v domácnostech	: Počet osob v domácnostech : Výdaje domácností Konečná spotřeba energie Vlastnictví automobilů
	Struktura výroby	
	 Systémy environmentálního řízení (**)	 Ekoznačky : Plocha v rámci agro-environmentálního závazku Ekologické zemědělství (***) Index hustoty hospodářských zvířat (**)

(*) Od roku 2004.

(**) Od roku 2003.

(***) Od roku 2005.

Souhrnný ukazatel

Vývoj produktivity zdrojů (měřený jako poměr mezi HDP a domácí spotřebou materiálů) byl v období od roku 2000 do roku 2007 mírně nepříznivý. Ačkoli nárůst produktivity zdrojů mezi roky 2000 a 2007 naznačuje, že EU začala účinněji využívat své zdroje (HDP rostlo rychleji než domácí spotřeba materiálů), nadále rostla poptávka po materiálech (a s ní spojená zátěž životního prostředí). Oddělení křivek využívání zdrojů a hospodářského růstu bylo tudíž pouze relativní.

Pouze relativní oddělení křivek využívání zdrojů a hospodářského růstu

Využívání zdrojů a odpady

Domácí spotřeba materiálů v období od roku 2000 do roku 2007 mírně vzrostla, a to jak absolutně, tak na osobu. Tento nárůst byl způsoben nárůstem domácí těžby a dovozu v reakci na rostoucí poptávku po minerálech.

Spotřeba materiálů nadále roste.

Tvorba odpadu vykazuje jak příznivé, tak nepříznivé tendence. Na jedné straně tvorba jiného odpadu než minerálního v EU v letech 2004 až 2008 klesla a při nakládání s komunálním odpadem začalo být mezi roky 2000 a 2009 více využíváno recyklování a kompostování. Na druhé straně v letech 2004 a 2008 značně vzrostla tvorba nebezpečného odpadu.

Zlepšuje se nakládání s odpady, ale vzniká více nebezpečného

Atmosférické emise oxidů síry, oxidů dusíku, nemethanových těkavých organických látek a amoniaku způsobené člověkem mezi roky 2000 a 2008 výrazně klesly.

odpadu.

*Pokles
atmosférických
emisí*

Struktura spotřeby

Výdaje domácností v EU v letech 2000 až 2007 soustavně rostly, ale v letech 2008 a 2009 mírně poklesly v důsledku hospodářské krize. Souběžně klesal počet osob v domácnostech, což se odráží v trvalé tendenci k většímu počtu menších domácností.

*Více menších
domácností
s rostoucími
výdaji*

Mezi roky 2000 a 2009 spotřeba elektřiny v domácnostech výrazně vzrostla, ale konečná spotřeba energie mírně klesla, převážně v důsledku hospodářské krize.

*Konečná spotřeba
energie v roce
2009 klesla.*

Mezi roky 2000 a 2009 stále rostl počet osobních automobilů na 1000 obyvatel, třebaže pomaleji než v letech 1990 až 2000.

*Stále více
automobilů na
silnicích*

Struktura výroby

Evropské podniky v rostoucí míře dobrovolně začleňují sociální a environmentální otázky do svých činností a také do vzájemných vztahů se zúčastněnými stranami, což je koncepce známá jako „sociální odpovědnost podniků“. Počet organizací se zavedeným certifikovaným systémem environmentálního řízení podle „systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí“ se mezi roky 2003 a 2010 výrazně zvýšil. Kromě toho mezi roky 2000 a 2010 značně vzrostl počet licencí na ekoznačku EU, podíly souvisejících výrobků na trhu však zůstávají nízké.

*Nárůst počtu
licencí na
ekoznačku a
organizací s
certifikovaným
systémem
environmentálního
řízení*

Pokud jde o udržitelnou zemědělskou výrobu v EU, podíl zemědělské plochy v rámci agro-environmentálních závazků a podíl ekologického zemědělství na celkové využívané zemědělské ploše až do roku 2009 výrazně rostl. Kromě toho mezi roky 2003 a 2007 příznivě klesl počet dobytčích jednotek na hektar.

*Známky de-
intenzifikace
zemědělství*

Sociální začlenění

Tendence zaznamenané v oblasti sociálního začlenění od roku 2000 jsou obecně spíše povzbudivé, zejména pokud jde o snižování chudoby. Pokud jde o celkové riziko chudoby nebo sociálního vyloučení, byl vývoj jednoznačně příznivý. To se odráží především v počtu lidí, jimž hrozí závažná materiální deprivace, a počtu lidí, kteří žijí v domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce. Rovněž došlo k jednoznačně příznivému vývoji, pokud jde o snižování počtu dospělých osob s nízkým vzděláním a rozdílu mezi mzdami žen a mužů (rozdíl v odměňování žen a mužů). Navíc došlo k mírně příznivému vývoji, pokud jde o riziko příjmové chudoby, stupeň chudoby, nerovnosti z hlediska příjmů a dlouhodobou nezaměstnanost. Objevily se však také určité nepříznivé vývojové tendence. Vzrostl podíl chudých pracujících, poklesla účast v celoživotním vzdělávání, a tudíž nebyl splněn cíl pro rok 2010 a je třeba učinit další pokrok při snižování podílu osob, které předčasně ukončily školní docházku, a při zlepšování čtenářské gramotnosti žáků.

Tabulka 5: Hodnocení změn v oblasti sociálního začlenění (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
	Příjmová chudoba a životní podmínky	
 Riziko chudoby nebo sociálního vyloučení (*)	 Riziko chudoby po sociálních transferech (*)	 Stupeň chudoby (*)
	 Závažná materiální deprivace (*)	 Nerovnosti z hlediska příjmů (*)
	Přístup na trh práce	
	 Domácnosti s velmi nízkou intenzitou práce (*)	 Chudí pracující (*)
		 Dlouhodobá nezaměstnanost
		Vzdělávání
 Osoby, které předčasně ukončily školní docházku (***)	 Dospělí s nízkým vzděláním	
	 Celoživotní učení (***)	
		 Nízká čtenářská gramotnost žáků

(*) Od roku 2005.

(**) Od roku 2006.

(***) Od roku 2003.

Souhrnný ukazatel

Počet lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v EU v letech 2005 až 2009 klesl o 10 milionů, k poklesu došlo ve většině členských států. Bude-li pokles pokračovat stejným tempem, bude EU na cestě k dosažení cíle strategie Evropa 2020, tedy ke snížení počtu těchto lidí alespoň o 20 milionů.

Bude-li pokles pokračovat stejným tempem, je EU na cestě k dosažení cíle pro rok 2020

Příjmová chudoba a životní podmínky

V letech 2008 až 2009 se počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením snížil přibližně o dva miliony. Tohoto výsledku bylo dosaženo především snížením počtu lidí, kteří trpí závažnou materiální deprivací.

V letech 2008 až 2009 se počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením snížil přibližně o dva miliony.

Přístup na trh práce

Podíl lidí žijících v domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce klesl v letech 2005 až 2009 v EU jako celku i ve většině členských států. Zatímco podíl dlouhodobé nezaměstnanosti od roku 2000 velmi nepatrně klesl, podíl lidí, jimž hrozí chudoba navzdory tomu, že jsou zaměstnaní (pracující chudí), mezi roky 2005 a 2009 vzrostl. Rozdíl mezi mzdami mužů a žen mezi roky 2006 a 2009 výrazně klesl, nikoli však ve všech členských státech.

Mírný pokles dlouhodobé nezaměstnanosti, ale více pracujících chudých

Vzdělávání

Podíl osob v EU, které předčasně ukončily školní docházku, klesl, je však nutné učinit další pokrok, aby byl splněn cíl pro rok 2020. Od roku 2003 došlo rovněž k pokroku, pokud jde o účast v celoživotním vzdělávání, cíl pro rok 2010 však

Řada příznivých tendencí, ale cíl pro rok 2010

splněn nebyl. Podíl dospělých osob s nízkým vzděláním soustavně klesal a předcházející zhoršující se tendence nízké čtenářské gramotnosti žáků byla v roce 2009 zvrácena, ačkoli to nebude stačit k tomu, aby byl splněn cíl pro rok 2010.

v oblasti celoživotního vzdělávání splněn nebyl.

Demografické změny

Demografické ukazatele střední délky života a porodnosti, jakož i ukazatele související s přiměřeností příjmů ve stáří, se vyvíjejí příznivě. Nicméně i přesto, že bylo dosaženo značného pokroku, nebyl splněn cíl pro rok 2010 týkající se zaměstnanosti starších pracovníků. Navíc se nepříznivě vyvíjely ukazatele udržitelnosti veřejných financí. Například úroveň veřejného dluhu v EU v průměru vzrostly z 62,3 % v roce 2008 na 80 % v roce 2010 a došlo jen k pomalému pokroku při zvyšování průměrného věku odchodu do důchodu.

Tabulka 6: Hodnocení změn v oblasti demografických změn (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3	
 Míra zaměstnanosti starších pracovníků	 Střední délka života ve věku 65 let (muži) (*)	Demografie Porodnost (*) : Migrace : Počet starších osob v porovnání s počtem osob v produktivním věku	
	 Střední délka života ve věku 65 let (ženy) (*)		
	Přiměřenost příjmu u starších osob		 Riziko chudoby u osob starších 65 let (**) (***)
	 Výše příjmu u osob starších 65 let v porovnání s předchozím obdobím (**) (***)		
	Udržitelnost veřejných financí		 Věk odchodu do důchodu (***) : Výdaje na péči o starší osoby : Dopad stárnutí obyvatelstva na veřejné výdaje
	 Veřejný dluh		

(*) Od roku 2002.

(**) Od roku 2005.

(***) Od roku 2001.

Souhrnný ukazatel

Cíl, aby byla zaměstnána polovina starších pracovníků, nebyl v roce 2010 splněn. Během celého období nicméně rostla účast starších pracovníků na trhu práce, což pomůže zmírnit požadavky na výdaje na důchody.

I když cíl pro rok 2010 splněn nebyl, je zaměstnáno více starších lidí.

Demografie

Střední délka života ve věku 65 let jak u mužů, tak žen v letech 2002 až 2008 rostla. Mírně vzrostlo tempo obnovy obyvatelstva, zůstalo však pod úrovní nutnou k tomu, aby se populace sama obnovovala, což společně s delší střední délkou života naznačuje, že počet obyvatel v produktivním věku může v poměru k počtu obyvatel, kteří odešli do důchodu, nadále klesat.

Poměr aktivního a neaktivního obyvatelstva může nadále klesat, což případně může mít důsledky pro udržitelnost veřejných financí.

Imigrace do EU je vyšší než emigrace, ačkoli v letech 2007 až 2009 prudce poklesla. Počet starších osob v poměru k osobám v produktivním věku mezi roky 2000 a 2010 vzrostl z 23,2 % na 25,9 %. Očekává se, že dále poroste a do roku 2060 nastane situace, kdy na každých 100 osob v produktivním věku připadne 50 lidí ve věku 65 let nebo starších. V důsledku zvýšení míry závislosti ve stáří

společně s nízkým věkem odchodu do důchodu vznikne tlak na veřejné finance, a to podle úrovně financování v rámci státem zaručených důchodů.

Přiměřenost příjmu u starších osob

Výše příjmu z důchodů u osob ve věku od 65 do 74 let zůstala mezi roky 2005 a 2009 ve srovnání s příjmem z výdělků osob ve věku od 50 do 59 let stabilní, a to na úrovni 51 %. Riziko chudoby u osob ve věku nad 65 let v letech 2000 až 2009 kleslo stejně jako v polovině devadesátých let 20. století.

Průměrná výše důchodu zůstává přiměřená a kleslo riziko chudoby starších osob.

Udržitelnost veřejných financí

V období od roku 2000 do roku 2007 byla úspěšně snížena úroveň veřejného dluhu a v roce 2007 klesla těsně pod referenční úroveň EU ve výši 60 %. Po roce 2007 však veřejný dluh v důsledku začátku finanční krize vrostl ještě na vyšší úroveň, než byla úroveň zaznamenaná v polovině devadesátých let 20. století, a v roce 2010 dosáhl 80 %.

Současná hospodářská krize vyvíjí silný tlak na udržitelnost veřejných financí.

Navzdory růstu zaměstnanosti starších pracovníků (viz souhrnný ukazatel) se zpomalilo tempo zvyšování průměrného věku odchodu do důchodu, a tudíž bylo nepravděpodobné, že by byl v roce 2010 dosažen cíl stanovený na zasedání Evropské rady v Barceloně v roce 2002. Výdaje na péči o staré lidi vyjádřené jako podíl HDP po nárůstu mezi roky 2000 a 2005 v letech 2005 až 2007 klesly, v roce 2008 se ustálily na příznivější úrovni, která se blížila úrovni z roku 2000.

Stárnutí obyvatelstva a struktura systémů sociální ochrany ve členských státech vyvíjejí tlak na udržitelnost veřejných financí. Z předpokládaných změn v náhradovém poměru a veřejných výdajích na důchody je zřejmý možný budoucí dopad stárnoucího obyvatelstva.

Veřejné zdraví

Vývojové tendence v oblasti veřejného zdraví od roku 2000 podávají obecně příznivý obraz. Ze souhrnného ukazatele je patrné, že obecně žijí lidé déle. Zlepšení je patrné u snížení úmrtnosti v důsledku chronických nemocí, u počtu sebevražd, u produkce toxických chemických látek, obtěžování hlukem a vážných pracovních úrazů. Na druhé straně ne všichni lidé měli ze zlepšení prospěch, a pokud jde o zdraví a přístup ke zdravotní péči, stále existují značné nerovnosti. Navíc přetrvávají problémy související s environmentálními faktory ovlivňujícími zdraví. Od roku 2000 jsou lidé v EU více vystaveni ozonu a tuhým částicím.

Tabulka 7: Hodnocení změn v oblasti veřejného zdraví (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
 Střední délka života a střední délka života prožitého ve zdraví (*)	Zdraví a nerovnosti v oblasti zdraví	
	 Úmrtnost v důsledku chronických nemocí	 Počet sebevražd : Neuspokojené potřeby v oblasti zdravotní péče
Faktory ovlivňující zdraví		
 Produkce toxických chemických látek (**) Vážné pracovní úrazy	 Expozice ovzduší znečištěnému tuhými částicemi Expozice ovzduší znečištěnému ozonem Obtěžování hlukem (***)	

(*) od roku 2002, pouze na základě střední délky života.

(**) Od roku 2002.

(***) Od roku 2005.

Souhrnný ukazatel

Zlepšení týkající se střední délky života prokazuje, že došlo k pokroku při prosazování zdravějšího a delšího života občanů EU. Střední délka života při narození rostla mezi roky 2002 a 2008 u mužů o 4 měsíce a u žen o 3 měsíce ročně. Rovněž je zjevné, že střední délka života mužů se přibližuje střední délce života žen.

Lidé v EU žijí déle a stírá se rozdíl mezi ženami a muži.

Zdraví a nerovnosti v oblasti zdraví

Zlepšení v oblasti zdraví jsou patrná u několika ukazatelů. Úmrtnost v důsledku chronických nemocí, která je hlavní příčinou předčasných úmrtí v EU, klesala u osob ve věku do 65 let mezi roky 2000 a 2008 o 2 % ročně. V letech 2000 až 2008 lze rovněž pozorovat zlepšení v oblasti duševního zdraví, které se projevuje změnami počtu sebevražd. Celkový počet sebevražd v EU se ročně snižoval v průměru o 1,9 % u starších mladistvých a o 3,6 % u lidí starších 85 let. Výjimkou jsou lidé ve středním věku, u nichž nárůst počtu sebevražd, který začal v roce 2007, souvisí s nezaměstnaností a zadlužeností v důsledku finanční krize.

Méně lidí umírá kvůli chronickým nemocem nebo sebevraždám. Finanční krize si však vybrala daň u skupiny ve středním věku.

Mezi roky 2005 a 2009 u všech příjmových skupin klesl podíl lidí, kteří oznámili, že jejich potřeby v oblasti zdravotní péče nebyly uspokojeny. Podíl nejchudších lidí, kteří oznámili, že jejich potřeby v oblasti zdravotní péče nebyly uspokojeny, je však stále osmkrát vyšší než u nejvyšší příjmové skupiny.

Navzdory zlepšení představují náklady na zdravotní péči pro nejchudší obyvatelstvo stále překážku.

Faktory ovlivňující zdraví

Produkce toxických chemických látek v EU klesala mezi roky 2002 a 2009 v průměru o 1,8 % ročně. Nijak se však nezměnil jejich podíl na celkové produkci chemických látek a nedošlo k žádné změně v podílu nejvíce toxických tříd chemických látek.

Navzdory poklesu produkce toxických chemických látek nedošlo ke snížení toxicity.

Expozice městského obyvatelstva ovzduší znečištěnému tuhými částicemi klesala o 0,4 % ročně, zdaleka se však neblíží k cíli pro rok 2010, a expozice ozonu rostla v letech 2000 až 2008 o 2,8 % ročně. Není však možné rozlišit jednoznačné tendence, neboť tyto ukazatele každoročně kolísají a změny koncentrací

Expozice znečištěnému

v ovzduší bývají často důsledkem přírodních nebo částečně přírodních příčin, např. lesních požárů nebo extrémního počasí.

*ovzduší se
v městských
oblastech v
podstatě
nezlepšila.*

Počet obyvatel EU, kteří uvádějí, že jsou obtěžováni nadměrným hlukem, se v období od roku 2005 do roku 2009 příznivě snižoval, a to v průměru o 1,5 % ročně.

*Méně lidí je
obtěžováno
hlukem a snížil se
počet vážných
pracovních úrazů.*

Výsledkem úsilí o zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je pokrok, jehož bylo dosaženo v EU a který je v zásadě v souladu s cílem spočívajícím v 25% snížení počtu vážných pracovních úrazů v období let 2007 až 2012.

Změna klimatu a energie

U většiny ukazatelů týkajících se změny klimatu a energie byl pokrok od roku 2000 poměrně dobrý, a to zejména ve druhé polovině desetiletí, nepříznivé tendence přetrvávají pouze u malého počtu ukazatelů. Třebaže přechod k nízkouhlíkovému hospodářství se již u některých ukazatelů projevuje, hospodářství EU zůstává energeticky a uhlíkově náročné a většina ukazatelů v této oblasti úzce souvisí s hospodářským růstem. Proto lze očekávat, že hospodářská krize bude mít na otázky, o nichž pojednává tato kapitola, značný dopad. Celkově lze konstatovat, že změny tendencí v letech 2008 a 2009 nejsou výsledkem rozsáhlých strukturálních změn, ale spíše dočasného přerušení dlouhodobých tendencí.

Emise skleníkových plynů v EU-27 v letech 2000 až 2009 klesaly a toto tempo pravděpodobně postačí k tomu, aby byl do roku 2020 splněn cíl, tedy aby bylo dosaženo 20% snížení. Také EU-15 je na cestě ke splnění kolektivního cíle Kjótského protokolu, podle něhož mají být emise skleníkových plynů v období plnění závazků v letech 2008 až 2012 sníženy o 8 % pod úroveň z roku 1990. Obdobně EU směřuje ke splnění cíle, podle něhož má být do roku 2020 dosaženo 20% podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie.

Příznivé vývojové tendence lze zaznamenat také u intenzity emisí skleníkových plynů při spotřebě energie, používání obnovitelné energie v dopravě a u kombinované výroby tepla a elektrické energie. Naopak je nepravděpodobné, že bude splněn cíl pro rok 2010 spočívající v 21% podílu obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny, třebaže podíl v letech 2000 až 2009 vzrostl. Závislost EU na dovozu energie⁶ od roku 2000 výrazně vzrostla a přibližně 54 % spotřeby energie je uspokojováno dovozem ze zemí mimo EU. Od roku 2000 se snížila sazba implicitního zdanění energie, což není v souladu s cílem EU spočívajícím v přesunu daňové zátěže z práce na využívání zdrojů.

---

⁶ Palivo potřebné k výrobě jaderné energie se do dovozu energie nepočítá.

Tabulka 8: Hodnocení změn v oblasti změny klimatu a energie (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
 Emise skleníkových plynů Spotřeba obnovitelných energií (*)	: Emise skleníkových plynů podle odvětví Energetická závislost	Změna klimatu Intenzita emisí skleníkových plynů při spotřebě energie : Globální průměrná teplota zemského povrchu
		Energie Hrubá domácí spotřeba energie Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie Spotřeba obnovitelné energie v dopravě* Kombinovaná výroba tepla a elektrické energie (**) Sazba implicitního zdanění energie

(*) Od roku 2006.

(**) Od roku 2004.

Souhrnné ukazatele

Emise skleníkových plynů v EU-27 byly v roce 2009 o 17,4 % pod úrovní z roku 1990. Proto je pravděpodobné, že cíl spočívající v 20% snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 bude splněn. Kromě toho byly emise skleníkových plynů v EU-15 v roce 2009 12,7 % pod základní hodnotou podle Kjótského protokolu. Tudíž je pravděpodobné, že země EU-15 překročí svůj kolektivní kjótský závazek, podle něhož mají být emise skleníkových plynů v letech 2008 až 2012 sníženy o 8 %.

Kvůli změnám v metodice jsou údaje o druhém souhrnném ukazateli, „spotřebě obnovitelných energií“, k dispozici pouze za období od roku 2006 do roku 2008. Pokud bude udrženo současné tempo změny, jehož bylo během tohoto krátkého období dosaženo, je pravděpodobné, že EU dosáhne cíle pro rok 2020, podle něhož má podíl obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie činit 20 %.

Změna klimatu

Až na určité významné výjimky se podíl celkových emisí skleníkových plynů (kromě mezinárodních dopravních prostředků a využívání půdy, změny využívání půdy a lesnictví), které každoročně produkuje každá z hlavních kategorií zdrojů v EU-27, změnil v letech 1990 až 2009 jen nepatrně. Hlavní změny spočívaly ve snížení emisí výrobních odvětví a stavebnictví (ze 14,8 % na 11,5 %) a z průmyslových procesů (z 8,3 % na 7 %) a především v nárůstu emisí z dopravy, a to ze 13,8 % na 20,2 %. Změny v podílech emisí produkovaných ostatními kategoriemi byly nepatrné.

Intenzita emisí skleníkových plynů při spotřebě energie v letech 2000 až 2009 mírně klesala, třebaže pomaleji než v devadesátých letech 20. století. Příčinou tohoto poklesu je především přechod k palivům s nižším obsahem uhlíku.

Mezi roky 2001 a 2010 byla průměrná teplota zemského povrchu 0,46 °C nad průměrem let 1961-1990 a toto desetiletí bylo tudíž tím nejteplejším, jaké kdy

EU-27 je na cestě ke splnění cíle pro rok 2020

týkajícího se emisí skleníkových plynů a je pravděpodobné, že budou splněny kjótské závazky EU-15.

EU je na cestě ke splnění cíle, který se týká podílu obnovitelných energií na spotřebě energie.

Podíl emisí z výrobního odvětví, stavebnictví a průmyslových procesů klesl, ale podíl emisí z dopravy stoupl.

Období let 2001-2010 bylo nejteplejším desetiletím, jaké kdy bylo

bylo zaznamenáno. Tento vývoj kopíruje dlouhodobější trend, kdy teploty v prvním desetiletí nového tisíciletí byly vyšší než v devadesátých letech 20. století a teploty devadesátých letch byly vyšší než letech osmdesátých.

Energie

Závislost EU na dovážené energii zůstala v devadesátých letech minulého století poměrně stabilní a pohybovala se přibližně na úrovni 45 %. V letech 2000 až 2009 však energetická závislost výrazně vzrostla a v roce 2009 dosáhla 53,9 %.

EU dováží více než polovinu své energie.

Poptávka po energii v EU mírně klesla. Poté, co na počátku prvního desetiletí nového tisíciletí soustavně rostla, mezi roky 2006 a 2009 klesala. Obecně byla nižší spotřeba tuhých paliv vyrovnána větším využíváním zemního plynu a do určité míry obnovitelných energií.

Poptávka po energii v EU od roku 2000 mírně klesla.

Podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny v EU vzrostl z 13,8 % v roce 2000 na 16,7 % v roce 2008. Navzdory tomuto nárůstu je nepravděpodobné, že EU splní 21% cíl stanovený pro rok 2010. Oproti tomu podíl obnovitelných energií v dopravě mezi roky 2006 a 2008 výrazně vzrostl na 3,5 % paliv použitých v dopravě. Bude-li zachováno současné tempo růstu, EU splní cíl pro rok 2010 ve výši 5,75 %. Avšak vzhledem k tomu, že se údaje vztahují pouze na tři roky, je nutno nakládat s touto informací opatrně.

EU pravděpodobně nesplní cíl týkající se obnovitelných energií, je však na cestě ke splnění cíle týkajícího se obnovitelných energií v dopravě.

Rozvoj kombinované výroby tepla a elektrické energie, kdy je výroba využitelného tepla spojena s výrobou elektrické energie, byl vyrovnaný, ale pomalý, a v roce 2009 dosáhl podílu 11,4 % na hrubé výrobě elektřiny.

Mírný pokrok v kombinované výrobě tepla a elektrické energie

Sazba implicitního zdanění energie v EU v letech 2000 až 2009 klesla. Snížení skutečné daňové zátěže není v souladu s cílem EU přesunout zdanění z práce na spotřebu zdrojů a energie, přičemž tento přesun má sloužit jako politický nástroj k dosažení cílů v oblasti životního prostředí a ke zvýšení zaměstnanosti.

Nedošlo k přesunu zdanění z práce na energii.

Udržitelná doprava

Celkově ukazují změny v udržitelné dopravě od roku 2000 spíše nepříznivý obraz, třebaže lze zaznamenat určité příznivé tendence. Stav popsany v tomto dokumentu je tudíž méně nepříznivý než stav v předchozím vydání této zprávy, třebaže je to způsobeno převážně zmírňujícím účinkem hospodářské krize, který vedl k tomu, že se snížila poptávka po přepravě i její negativní dopady.

Snížení spotřeby energie a emisí skleníkových plynů mezi roky 2007 a 2008 jsou spíše důsledkem hospodářské krize než vyrovnaného dlouhodobého směřování k absolutnímu oddělení křivek spotřeby energie a emisí skleníkových plynů. I když došlo k pokroku při oddělování křivek dopravy, spotřeby energie v dopravě a hospodářského rozvoje, oddělení je pouze relativní. Kromě toho není ani u nákladní, ani u osobní dopravy patrný přesun ke způsobům dopravy s menšími dopady na životní prostředí. Došlo k výraznému snížení průměrných emisí CO₂ z nových automobilů a počtu osob usmrčených při silničních nehodách. Pokračující pokles emisí oxidů dusíku a tuhých částic se od roku 2000 dokonce ještě zrychlil.

Tabulka 9: Hodnocení změn v oblasti udržitelné dopravy (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
 Spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP	 Rozložení druhů nákladní dopravy	Doprava a mobilita Objem nákladní dopravy ve vztahu k HDP (*)
	 Rozložení druhů osobní dopravy	 Objem osobní dopravy ve vztahu k HDP Investice do dopravní infrastruktury : Ceny osobní dopravy
	 Emise skleníkových plynů z dopravy	Dopady dopravy Průměrné emise CO ₂ na km z nových osobních automobilů (***)
	 Počet osob usmrcených při silničních nehodách (**)	 Emise NO _x z dopravy
		 Emise tuhých částic z dopravy

(*) Od roku 2004.

(**) Od roku 2001.

(***) Od roku 2007.

Souhrnný ukazatel

Spotřeba energie v dopravě rostla od roku 2000 pomaleji než hospodářství, a poměr mezi spotřebou energie a HDP tudíž v letech 2000 až 2009 mírně klesl, což naznačuje, že došlo k mírnému relativnímu oddělení křivek hospodářského rozvoje a spotřeby energie v dopravě. Vazba mezi hospodářským rozvojem a spotřebou je nicméně stále zřejmá ze souběžného poklesu spotřeby energie a zpomalení ekonomiky v roce 2008.

Spotřeba energie v dopravě rostla o něco pomaleji než HDP.

Doprava a mobilita

Mezi roky 2000 a 2009 se podíl vnitrozemské silniční nákladní dopravy v EU zvýšil na 77,5 % a podíl železniční dopravy a dopravy po vnitrozemských vodních cestách se ve stejném období mírně snížil. Tyto změny byly mezi roky 2000 a 2007 provázány zvýšením výkonnosti dopravy (v tunokilometrech) a teprve v roce 2008 začala výkonnost nákladní dopravy klesat souběžně s pomalejším hospodářským růstem způsobeným hospodářskou krizí. V roce 2009 nákladní doprava dále klesala, což v období od roku 2000 do roku 2009 vedlo k absolutnímu oddělení křivek hospodářského růstu a nákladní dopravy.

Větší podíl silniční dopravy na nákladní dopravě

Absolutní oddělení křivek nákladní dopravy a hospodářství

Podíly jednotlivých druhů dopravy na osobní dopravě byly v období let 2000 až 2008 poměrně stálé, ačkoliv došlo k mírnému zvýšení podílu automobilové dopravy a železniční dopravy (o 83,3 % u automobilové dopravy a 7,3 % u železniční dopravy v roce 2008) na úkor mírného snížení podílu autobusové a autokarové dopravy. Objemy osobní dopravy v EU se vyvíjely podobně jako objemy nákladní dopravy, ačkoli snížení o 0,4 % v roce 2008 bylo mírnější než u dopravy nákladní, která poklesla o 1,4 %. Jelikož objemy osobní dopravy rostly v tomto období pomaleji než HDP, došlo k relativnímu oddělení křivek objemů osobní dopravy a HDP.

Relativní oddělení křivek osobní dopravy a HDP

Třebaže podíl investic do silniční a letištní infrastruktury klesl z 66 % v roce 2000 na 59 % v roce 2003, v roce 2009 stoupl na 68 %. Opačný vývoj byl zaznamenán u podílů investic do železnic, vnitrozemských vodních cest a námořních přístavů, které ve stejném období klesly z 34 % na 32 %.

Do silniční dopravy stále směřuje převážná většina investic do infrastruktury.

Ceny služeb

V letech 2000 až 2010 ceny služeb v osobní silniční, železniční a letecké dopravě výrazně rostly, třebaže různým tempem. Nejvyšší roční zvýšení cen bylo zaznamenáno u služeb veřejné silniční dopravy (tedy u autobusů a autokarů), které činilo v průměru 4,2 %, u železniční dopravy (4,0 %) a dopravy letecké (2,8 %). Ceny za provoz osobních dopravních prostředků vzrostly v letech 2000 až 2010 v průměru o 3,5 % a pořizovací náklady vozidel o 0,6 %. Ceny tudíž vzrostly relativně méně u silniční dopravy soukromými automobily a u letecké dopravy, přičemž letecká doprava je způsobem dopravy, u něhož dochází k nejrychlejšímu nárůstu spotřeby energie a emisí skleníkových plynů.

silniční a železniční dopravy rostly rychleji než u dopravy letecké.

Dopady dopravy

Mezi roky 2000 a 2009 rostly emise skleníkových plynů z dopravy v EU pomaleji než v období od roku 1990 do roku 2000. V důsledku snížené poptávky po dopravě došlo během hospodářské krize k výraznému snížení emisí skleníkových plynů z dopravy v letech 2008 (-1,7 %) a 2009 (-2,8 %).

Zpomalil se nárůst emisí skleníkových plynů z dopravy.

Jelikož silniční doprava je hlavním zdrojem emisí skleníkových plynů z dopravy, má vývoj průměrných emisí CO₂ z nových automobilů klíčovou úlohu při snižování celkových emisí skleníkových plynů z dopravy. Mezi roky 2007 a 2009 bylo v EU dosaženo určitého pokroku a došlo k průměrnému ročnímu snížení emisí o 4,2 %, přičemž nové automobily produkovaly v roce 2009 v průměru 145,7 gramů CO₂ na km. Současné tempo snižování je podle všeho dostatečné k tomu, aby byl do roku 2015 splněn cíl 130 gramů CO₂ na km.

Pokrok při snižování průměrných emisí CO₂ z nových automobilů

Na rozdíl od rostoucích emisí skleníkových plynů emise škodlivých látek znečišťujících ovzduší, např. oxidů dusíku (NO_x) a tuhých částic od roku 1990 soustavně klesají díky postupnému zpřísnování emisních norem. Současné úrovně emisí NO_x⁷ a tuhých částic 2,5⁸ jsou o více než 30 % nižší než byly v roce 1990. Z údajů z roku 2008 je zřejmé, že tento proces se ještě zrychlil díky klesajícím objemům dopravy v důsledku hospodářské krize.

V roce 2008 se zrychlilo soustavné snižování emisí látek znečišťujících ovzduší.

Opatření ke snížení počtu osob usmrčených při silničních nehodách v EU vedla k tomu, že se počet usmrčených osob od roku 1991 snížil o více než polovinu. Mezi roky 2007 a 2009 došlo k obzvláště významnému pokroku, který souvisel s finanční nejistotou vyplývající z hospodářské krize. Pokrok nicméně nedosahuje úrovně nezbytné k tomu, aby byl v letech 2001 až 2010 snížen počet osob usmrčených při silničních nehodách o 50 %.

Nadále klesá počet osob usmrčených při silničních nehodách.

Přírodní zdroje

Změny v oblasti přírodních zdrojů od roku 2000 vykazují jak příznivé, tak nepříznivé tendence. Na jedné straně neustával pokrok při vymezení chráněných oblastí a v oblasti kvality vody a také těžba dřeva z lesů zůstává udržitelná. Ustálil se výskyt a rozmanitost běžných druhů ptáků, třebaže se druhy nacházejí v podstatně horším stavu než v roce 1990 a v předcházejících desetiletích. Na druhé straně zůstávají ohroženy populace mořských ryb a nadále se rozrůstají zastavěné plochy na úkor polopřírodních území.

⁷ Oxidy dusíku, oxid dusnatý (NO) a oxid dusičitý (NO₂), jsou kyselé plyny, které poškozují lidské zdraví a životní prostředí.

⁸ Jemné tuhé částice s průměrným aerodynamickým průměrem až 2,5 μm. Jsou spojovány s kardiovaskulárními onemocněními lidí.

Tabulka 10: Hodnocení změn v oblasti přírodních zdrojů (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
		Biologická rozmanitost
	 Chráněné oblasti (**)	
Výskyt běžných druhů ptáků (*)	: Odběr vody	 Zdroje sladké vody Kvalita vody v řekách (***)
		Mořské ekosystémy : Rybolovná kapacita
Zachování populací ryb	 Nárůst zastavěných ploch (****)	 Využívání půdy Přírůst lesů a mýcení

(*) Souhrnný údaj pro EU na základě 19 členských států.

(**) EU-25, od roku 2006.

(***) Souhrnný údaj na základě 19 evropských zemí.

(****) Souhrnný údaj pro EU na základě 23 členských států.

Souhrnné ukazatele

Index EU pro všechny běžné druhy ptáků se od roku 2000 po prudkých poklesech v předchozích desetiletích začal stabilizovat. Obnovení bylo obzvláště patrné u generalistů a lesních druhů. Na druhé straně se stále snižují stavy populací běžných ptáků žijících na zemědělské půdě.

Celkové úlovky ryb mimo rámec bezpečných biologických limitů dosáhly v roce 2009 téměř 24 %. V současnosti úlovky téměř ve všech kategoriích zdaleka překračují udržitelný stupeň využívání.

Populace běžných druhů ptáků se obnovují, ale na nižších úrovních než v předcházejících desetiletích. Úlovky ryb zůstávají mimo rámec bezpečných biologických limitů.

Biologická rozmanitost

V roce 2010 dosáhly rozlohy oblastí vymezených pro ochranu přírody v EU-25 89 % úrovně, o které se předpokládá, že poskytne dostatek prostoru pro zaručení biologické rozmanitosti. Zmenšují se rozdíly ve vymezení oblastí mezi staršími členskými státy a členskými státy, které k EU přistoupily v nedávné době, a v roce 2010 tak činila střední hodnota všech 27 členských států 98 %. Ačkoli je provádění z hlediska pokryté plochy téměř dokončeno, je stále třeba učinit pokrok z hlediska řízení vymezených lokalit a propojenosti jednotlivých lokalit.

Rozloha chráněných oblastí se blíží dostatečné úrovni.

Zdroje sladké vody

Ve většině zemí, u nichž jsou k dispozici údaje, se ustálil odběr povrchové vody. Míra odběru podzemní vody je v některých zemích stále na vysoké či neudržitelné úrovni. Velké kolísání míry odběru v jednotlivých zemích může souviset s geologicko-klimatickými vlastnostmi, jakož i s relativním významem zvláštních hospodářských odvětví, např. odvětví cestovního ruchu a zemědělství v některých evropských regionech.

Zlepšuje se kvalita sladké vody v řekách a ustálily se míry odběru vody.

Od roku 2000 do roku 2008 klesla v Evropě jako celku⁹ koncentrace biologicky rozložitelných organických látek a dalších znečišťujících látek z živin v řekách, což jednoznačně poukazuje na zlepšení kvality sladké vody. Směrnice o čištění městských odpadních vod a rámcová směrnice o vodě patří mezi hlavní hybné síly této příznivé vývojové tendence.

⁹ Ukazatel je celoevropský, zahrnuje jak členské státy, tak státy, které členy nejsou.

Mořské ekosystémy

Rybářské loďstvo EU-15, měřeno celkovým výkonem motoru plavidel, se trvale zmenšuje a cílem je sladit rybolovnou kapacitu s dostupnými populacemi ryb. Současně se však zlepšila technologie a účinnost rybolovu, a celková rybolovná kapacita se tudíž nesnížila.

Navzdory snížení rybářského loďstva se nesnížila rybolovná kapacita.

Využívání půdy

K nárůstu zastavěných ploch v letech 2000 až 2006 nadále docházelo na úkor zemědělské a polopřírodní půdy. Nejvyšší tempo růstu bylo zaznamenáno v lokalitách těžby, skládek a výstavby a dále v dopravních sítích. Roztříštění ekosystémů, které s takovými rozsáhlými lineárními strukturami souvisí, je příčinou značného tlaku na biologickou rozmanitost.

Pokračující zástavba přírodní krajiny.

Mezi roky 2000 a 2010 mírně vzrostlo mýcení, došlo však k výraznému poklesu přírůstu. Výsledkem bylo značné zvýšení míry využívání lesů (poměr mýcení a přírůstu). Těžba dřeva nicméně zůstává udržitelná.

Mýcení lesů zůstává na udržitelné úrovni.

Globální partnerství

Celkový obraz tvořený ukazateli v oblasti globálního partnerství je spíše příznivý. Většina ukazatelů vykazuje od roku 2000 příznivou tendenci, což platí zejména pro ukazatele obchodních toků, financování udržitelného rozvoje a řízení přírodních zdrojů. EU nicméně není na cestě ke splnění cíle, pokud jde o souhrnný ukazatel, který měří podíl hrubého národního důchodu vynaloženého na oficiální rozvojovou pomoc rozvojovým zemím. Řada ukazatelů se navíc v období od roku 2007 do roku 2009 souběžně se světovou hospodářskou krizí nevyvíjela příznivě.

Tabulka 11: Hodnocení změn v oblasti globálního partnerství (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
☁️ Oficiální rozvojová pomoc	☀️ Dovoz z rozvojových zemí	Globalizace obchodu
		☀️ Podíl dovozu z nejméně rozvinutých zemí ☀️ Dotace pro zemědělství EU
	☀️ Financování pro rozvojové země (*)	Financování udržitelného rozvoje
		☀️ Podíl přímých zahraničních investic v zemích s nízkými příjmy (**)
		☀️ Podíl oficiální rozvojové pomoci pro země s nízkými příjmy (*)
		☀️ Podíl nevázané pomoci (*)
: Emise CO ₂ na obyvatele	Řízení globálních zdrojů	
	☀️ : Pomoc určená na sociální infrastrukturu a služby (*) : Pomoc určená na snížení dluhu ☀️ Pomoc určená na zásobování vodou a kanalizaci (*)	

(*) EU-15.

(**) Členové Výboru EU pro rozvojovou pomoc.

Souhrnný ukazatel

Podíl hrubého národního důchodu vynaloženého na oficiální rozvojovou pomoc rozvojovým zemím vrostl mezi roky 2005 a 2010 jen mírně. EU tudíž v roce

EU nesplnila cíl, podle něhož měla

2010 nesplnila průběžný cíl ve výši 0,56 %. Rovněž nesměřuje k tomu, aby do roku 2015 splnila cíl, podle něhož má na oficiální rozvojovou pomoc vynaložit 0,7 % svého hrubého národního důchodu.

*v roce 2010
vynaložit na
oficiální
rozvojovou pomoc
0,56 % hrubého
národního
důchodu.*

Globalizace obchodu

V letech 2000 až 2010 vzrostl podíl dovozu z rozvojových zemí na dovozu do EU. Tento vývoj byl v roce 2009 přerušen světovou hospodářskou krizí. Důvoz z nejméně rozvinutých zemí se vyvíjel v souladu s cílem EU, který se týká zvyšování podílu tohoto dovozu, celkově však byl i nadále nízký. Zemědělské dotace EU, které Světová obchodní organizace klasifikuje jako dotace narušující obchod, klesly v letech 2000 až 2007 o více než dvě třetiny.

*Vzrostl důvoz z
rozvojových zemí.*

Financování udržitelného rozvoje

Celkově poskytly země EU-15 v roce 2009 rozvojovým zemím více finančních prostředků než v roce 2000, což je odrazem obecné tendence dárců. Bylo dosaženo mírného pokroku při zvyšování podílů zemí s nízkými příjmy na přímých zahraničních investicích a rozvojové pomoci. Světová hospodářská krize však mezi roky 2007 a 2008 způsobila pokles objemu finančních prostředků. Většina ukazatelů v roce 2009 dosud nedosáhla svých úrovní z roku 2007. V roce 2009 bylo vynaloženo méně rozvojové pomoci na snižování dluhu než v roce 2000.

*Celkové
financování
rozvoje ze strany
EU-15 vzrostlo,
ale hospodářská
krize měla
nepříznivý dopad.*

Řízení globálních zdrojů

Ukazatele týkající se řízení globálních zdrojů vykazovaly příznivé tendence. Rozdíl v emisích CO₂ na jednoho obyvatele v EU a v rozvojových zemích se zmenšil, přesto však zůstává značný. Zmenšení rozdílu bylo způsobeno nárůstem emisí CO₂ v rozvojových zemích a jejich snížením v EU. Mezi roky 2000 a 2009 výrazně vzrostla pomoc určená na zásobování vodou a sanaci vody.

*Zmenšuje se
rozdíl v emisích
CO₂ v EU a v
rozvojových
zemích.*

Řádná správa věcí veřejných

Tendence zaznamenané v oblasti řádné správy věcí veřejných byly od roku 2000 smíšené. Příznivé tendence byly zaznamenány u případů porušení právních předpisů a u dostupnosti a využívání elektronické veřejné správy. Kromě toho transpozice práva EU do vnitrostátní právních předpisů přesahovalo tempo nutné k dosažení cíle. Byly nicméně zaznamenány nepříznivé tendence u účasti voličů ve volbách do národních parlamentů, která obecně klesá. Z tendencí poměru ekologických daní ke zdanění práce je navíc patrné, že nebylo dosaženo celkového posunu směrem k vyššímu podílu ekologických daní na celkových daňových příjmech.

Tabulka 12: Hodnocení změn v oblasti řádné správy věcí veřejných (EU-27, od roku 2000)

Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
	Soudržnost a účinnost politik	
	 Případy porušení právních předpisů (*)	: Důvěra občanů v orgány EU Transpozice práva EU do vnitrostátních právních předpisů (*)
	Otevřenost a účast	
	 Účast voličů	 Dostupnost elektronické veřejné správy (*) Využívání elektronické veřejné správy (**)
	Ekonomické nástroje	
	 Ekologické daně v porovnání se zdaněním práce	

(*) Od roku 2007.

(**) Od roku 2005.

Soudržnost a účinnost politik

Polovina občanů EU v roce 2009 uvedla, že důvěřuje Evropskému parlamentu, což znamenalo, že parlament je nejdůvěryhodnějším z hlavních orgánů EU. Evropská komise a Rada EU se těší menší důvěře.

Evropský parlament je nejdůvěryhodnějším z hlavních orgánů EU.

Mezi roky 2007 a 2009 počet nových případů porušení právních předpisů v EU výrazně klesl z 212 na 142. To bylo způsobeno především poklesem ve dvou oblastech politiky: v oblasti vnitřního trhu a spravedlnosti a vnitřních věcí. Mezi různými odvětvími politiky však existovaly značné rozdíly.

Pokles počtu nových případů porušení právních předpisů a transpozice práva EU nad cílovou úroveň

V roce 2001 stanovila Evropská rada cíl pro transpozici práva EU vnitrostátními orgány ve výši 98,5 %. Ačkoli celková míra transpozice v roce 2009 tento cíl mírně přesahovala, řada odvětví politiky vykazovala nižší míru provedení.

Otevřenost a účast

Účast voličů ve volbách do národních parlamentů se mezi roky 2000 až 2010 v EU jako celku mírně snižovala. Celkově byla účast voličů vyšší při volbách do národních parlamentů než při volbách do Evropského parlamentu.

Účast voličů ve volbách do národních parlamentů se mírně snížila.

Dostupnost elektronické veřejné správy u základních veřejných služeb je v EU rozsáhlá a od roku 2002 se trvale zvyšuje stejně jako se zvýšilo využívání elektronické veřejné správy jednotlivými občany mezi roky 2005 a 2010. Mezi jednotlivými členskými státy však existují značné rozdíly.

Zvyšuje se dostupnost a využití elektronické veřejné správy.

Ekonomické nástroje

V EU došlo mezi roky 2000 a 2009 k přechodu od ekologických daní ke zdanění práce. To není v souladu s cílem strategie EU pro udržitelný rozvoj, podle něhož má být zátěž zdanění přesunuta z práce na spotřebu zdrojů a energie a/nebo znečištění.

Snížil se podíl ekologických daní v poměru ke zdanění práce.